

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

С2 «Політологія»

для здобуття ступеня доктор філософії

*(галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика та інформація»;
освітньо-наукова програма: «Політологія»)*

Схвалено
на спільному засіданні кафедри
політології
факультету соціальних наук і соціальних технологій
та кафедри міждисциплінарної освіти
факультету «Києво-Могилянська школа
професійної та неперервної освіти»
(протокол № 1 від «15» червня 2026 р.)

Київ – 2026

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

зі спеціальності С2 «Політологія» для здобуття ступеня доктор філософії
(галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика та інформація»;
освітньо-наукова програма: «Політологія»)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Складання вступного іспиту зі спеціальності передбачено Правилами прийому на навчання до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2026 році (далі – Правила) для тих вступників, які вступають на навчання до аспірантури НаУКМА для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) з відповідних спеціальностей, зазначених у *додатку 1* до Правил.

Вступний іспит за спеціальністю С2 «Політологія» (освітня програма: «Політологія») має на меті з'ясування рівня теоретичних і прикладних знань, загальних і спеціальних компетентностей вступника. Предметним професійним полем для вступника є ключові категорії, знання і розуміння тенденцій світових, національних і локальних рівнів, результати навчання з базових політологічних курсів: історія політичних вчень, західні політичні теорії, порівняльна політологія, державна політика, політична система України, політичні партії та партійні системи, суспільно-політичні рухи, політична культура, національна безпека, міжнародні відносини та зовнішня політика.

Вступний іспит зі спеціальності С2 «Політологія» проводиться із застосуванням технологій комп'ютерного тестування на платформі DistEdu. Вступник має одну спробу для проходження вступного іспиту.

Екзаменаційна робота складається із чотирьох блоків. Перший блок охоплює закриті тестові завдання із однією правильною відповіддю, спрямовані на перевірку знання політичних теорій, концепцій, понять, методів. Другий блок містить завдання на встановлення відповідностей. Третій блок складається із тестових завдань з елементами аналізу політичних і суспільно-політичних ситуацій. Четвертий блок передбачає розгорнуту письмову відповідь на кейсове завдання з аналізу публічної політики.

Завдання іспиту перевіряють не лише відтворення теоретичних знань, а й здатність вступника розрізняти політологічні концепції, застосовувати методи політичного аналізу, інтерпретувати емпіричні ситуації, структурувати проблеми публічної політики, визначати стейкхолдерів і конфлікти інтересів, обґрунтовувати політичні рішення та пропонувати механізми належного врядування. Максимальна оцінка за іспит становить 200 балів. Мінімальна оцінка, необхідна для продовження участі в конкурсному відборі, – 150 балів.

Кількість тестових запитань – від 15 до 20.

Тривалість тестування – 60 хв.

2. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Історія політичних вчень, політичні ідеології, сучасні політичні теорії та методи дослідження політики

1. Політичні теорії й вчення Стародавнього Сходу, Греції, Риму. Держави в концепції Платона. Демократія за Аристотелем та її різновиди.
2. Вчення Н. Макіавеллі та суть макіавеллізму.
3. Проблеми рівності і власності в «Утопії» Т. Мора.
4. Т. Гоббс і Дж. Локк про природний стан людства, закони та власність.
5. Поділ державної влади. Концепція Дж. Локка і принципи Ш. Л. де Монтеск'є. Ж. Ж. Руссо про природний та громадянський стани.
6. Марксизм і постмарксизм.
7. Де Токвіль про головні тенденції в розвитку демократії.
8. Політичні концепції і політологічні школи ХХ століття.
9. Визначення ідеології. Класичні та гібридні ідеології, кейси їх втілення в державах світу.
10. Визначення та різновиди націоналізму. Ідеологія фашизму.
11. Сучасні альтернативи класичним ідеологіям. Мультикультуралізм.
12. Українська політична думка: ідеї державності, свободи, нації, еліт у працях М. Костомарова, М. Драгоманова, В.Липинського, М. Міхновського та інших.
13. Становлення політичної науки у ХХ–ХХІ століттях: біхевіоралізм і постбіхевіоралізм, системний і структурно-функціональний підходи, теорія раціонального вибору, новий інституціоналізм та конструктивізм.
14. Моделі демократії. Концепції Й. Шумпетера, Р. Даля, Ю. Габермаса.
15. Популізм як ідеологія, дискурс і політична стратегія.
16. Сучасна західна політологія як наука: об'єкт, предмет, функції, структура та місце в системі соціальних наук.
17. Методологія, методи, принципи політологічного дослідження.
18. Якісні методи в політології: кейс-стаді, глибинне інтерв'ю, фокус-група, спостереження та інші.
19. Кількісні методи в дослідженні політичних інститутів і процесів: опитування, типи вибірки, шкали вимірювання, кореляційний і регресійний аналіз.
20. Контент-аналіз, дискурс-аналіз, наративний і фрейм-аналіз: предмет, процедури, особливості у вивченні політичних явищ.

Політика і держава, політична влада і демократія

1. Поняття держави, її функції. Плюралістична, елітарна та марксистська теорії держави.
2. Типологія держав. Форми державного устрою та форми державного правління.
3. Концепти сили та влади. Три виміри сили за С. Люком. Три типи панування за М. Вебером.
4. Поняття та типи політичних режимів. Явище гібридних політичних режимів. Класифікації гібридних режимів.
5. Поняття та функції громадянського суспільства.
6. Концепт свободи. Позитивна та негативна свобода.

7. Концепт справедливості. Теорія справедливості Дж. Ролза.
8. Елітизм і політичне лідерство. Типи політичних лідерів. Безсуб'єктність політики.
9. Політична легітимність: легальність і легітимність, джерела та типи легітимності, кризи легітимності, політична довіра. Підходи Макса Вебера, Девіда Істона та Фріца Шарпфа.
10. Основні концепції демократії: мінімалістська демократія Й. Шумпетера, поліархія Р. Даля, мажоритарна і консенсусна демократія А. Лейпгарта.
11. Суверенітет і державна спроможність. Спроможні та крихкі держави. Співвідношення державної спроможності, верховенства права і демократії.
12. Політична економія: взаємодія держави, ринку і суспільства; політика перерозподілу, нерівність та основні моделі держави добробуту.
13. Політичні конфлікти: причини, структура, типологія, ескалація, деескалація, врегулювання і трансформація конфліктів.
14. Штучний інтелект і алгоритмічне врядування.
15. Багаторівневе врядування, децентралізація і місцеве самоврядування. Політичні наслідки децентралізації в Україні.

Порівняльна політологія.

Політичні інститути, політична система, публічна політика

1. Політичні інститути та їх роль у структурованій політичній поведінці. Формальні та неформальні.
2. Взаємозв'язок правої та політичної системи. Концепт верховенства права.
3. Конституціоналізм та роль конституції в політичному процесі.
4. Поняття та структура політичної системи. Типи політичних систем сучасності.
5. Феномен колективної ідентичності та її роль у мобілізації суспільно-політичних рухів.
6. Типи партійних систем сучасності. Партійна система України: еволюція розвитку і перспективи.
7. Трансформація політичного режиму в Україні в період незалежності.
8. Співвідношення понять politics, policy і polity. Державна та публічна політика. Відмінність між дослідженням політики й аналізом політики для вироблення рішень.
9. Цикл публічної політики: визначення проблеми, формування порядку денного, розроблення, легітимація, реалізація, моніторинг та оцінювання політики.
10. Актори публічної політики та стейкхолдер-аналіз. Інститути, ідеї, інтереси, ресурси і політичні мережі.
11. Прикладний політичний аналіз і прогнозування. Експертне оцінювання, метод Делфі, сценарний аналіз, аналіз ризиків, трендів і взаємних впливів у політиці.
12. Атрибути і характеристики державної політики. Співвідношення політичної та адміністративної складових у державному управлінні.
13. Теорії державного урядування. Г. Аллісон про моделі вироблення політики.
14. Концепт урядування. Елементи належного урядування громадами.
15. (Нео)інституціоналізм у політології.

16. Парламентські, президентські та напівпрезидентські системи. Відносини між виконавчою і законодавчою владою. Система стримувань і противаг.

17. Демократичний транзит, консолідація демократії, автократизація та демократичний відступ. Основні індикатори й індекси вимірювання політичних режимів.

18. Публічна політика України в умовах війни: кризове врядування, стійкість, відновлення, реінтеграція деокупованих територій та взаємодія держави з громадами.

Політичні організації і партії, політичні мережі, виборчі системи, політична культура

1. Поняття політичної партії. Типи політичних партій.
2. Поняття та класифікації партійних систем.
3. Теорема Ерроу. Поняття та типи виборчих систем.
4. Виборча система в Україні. Особливості проведення виборів президента.
5. Особливості мажоритарної виборчої системи, її переваги та недоліки для України.
6. Особливості пропорційної виборчої системи, її переваги та недоліки для України.
7. Особливості змішаної виборчої системи, її переваги та недоліки для України.
8. Г. Алмонд та С. Верба про політичну культуру та колективне ставлення до політики.
9. Політична культура і політична соціалізація.
10. Символізація політичного простору. Державні символи і суспільні міфи.
11. Політична участь: конвенційні та неконвенційні форми. Абсентеїзм, протестна участь, громадянська непокоря та цифрова участь.
12. Групи інтересів, лобізм, суспільно-політичні рухи та політичні мережі.
13. Основні підходи до пояснення електоральної поведінки.
14. Політична комунікація: встановлення порядку денного, фреймінг.
15. Пропаганда, дезінформація, стратегічні комунікації та роль цифрових платформ.

Міжнародна, зовнішня політика, міжнародна безпека, міжнародні організації

1. Концепти міжнародні відносини, міжнародна, світова політика, глобальна політика.
2. Держави та міжнародні системи в світовій історії. Становлення суверенної держави в Європі, виникнення суверенітету та риси сучасної держави.
3. Глобалізація системи суверенних держав. Nation-building. Антиглобалізм.
4. Реалізм і неореалізм, лібералізм і неоліберальний інституціоналізм, конструктивізм: основні поняття, припущення і пояснення міжнародної політики.
5. Англійська школа, марксистські й неограмшіанські, феміністські, постколоніальні та постструктуралістські підходи до міжнародних відносин.

6. Рівні аналізу міжнародної політики.
7. Г. Моргантау про зв'язок силової політики (power politics) та безпеки.
8. ООН та система колективної безпеки. Сучасні проблеми міжнародної безпеки в світі.
9. Зовнішня та безпекова політика ЄС.
10. Безпекові альянси та роль НАТО у формуванні безпекового порядку.
11. Безпека держави vs безпеки людини. Трансформація концепту безпеки та міжнародної практики.
12. Міжнародні конфлікти сучасності. Причини, зони, ескалація і сценарії розвитку в світі.
13. Концепт національного інтересу та поєднання міжнародного та внутрішніх рівнів в зовнішній політиці. Джозеф Най про «м'яку силу». Публічна дипломатія України.
14. Міжнародний економічний порядок. Глобалізація та регіоналізація після закінчення холодної війни.
15. Війна Росії проти України. Історичні витоки, етапи, суб'єкти.
16. Баланс сил, дилема безпеки, стримування і примус. Міжнародно-правова заборона застосування сили. Поняття агресії, самооборони, окупації, анексії, воєнних злочинів і злочину агресії.
17. Зовнішня політика України: європейська та євроатлантична інтеграція, відносини з ЄС і НАТО, міжнародні коаліції підтримки та публічна дипломатія.
18. Трансформація світового порядку: однополярність, багатополярність, суперництво великих держав, роль держав Глобального Півдня та криза багатосторонності.

Зразки завдань із різних блоків:

I блок

Хто запропонував відому формулу політики: «Хто отримує що, коли і як» (*Who Gets What, When, How*)?

- А. Девід Істон
- Б. Гарольд Лассвелл
- В. Роберт Даль
- Г. Макс Вебер
- Д. Карл Шмітт

Ключ: Б. Гарольд Лассвелл.

Формула є назвою праці Лассвелла *Politics: Who Gets What, When, How*, опублікованої 1936 року. Вона акцентує на розподілі як вимірі політики: боротьбу за ресурси, статуси, можливості та владні рішення.

Як називається суспільне визнання права влади ухвалювати обов'язкові рішення та вимагати їх виконання?

- А. Легітимність
- Б. Легальність
- В. Авторитаризм
- Г. Популярність
- Д. Популізм

Ключ: А. Легітимність.

Легітимність означає визнання влади правомірною та наділеною правом управляти. Вона може бути пов'язана з довірою і підтримкою, але не тотожна популярності: навіть непопулярні рішення можуть сприйматися як легітимні.

II блок

Встановіть відповідність між мислителем і центральною ідеєю його політичної теорії

	1.Нікколо Макіавеллі	2.Гуго Гроцій	3.Томас Мор	4.Михайло Драгоманов	5.В'ячеслав Липинський
А. Критика соціальної нерівності через образ уявної держави зі спільною власністю					
Б. Політична спроможність діяти відповідно до обставин і протистояти мінливості фортуни					
В. Систематизація природного права і принципу свободи морів					
Г. Громадівський федералізм, децентралізація та самоврядування як гарантії свободи особистості					
Д. Територіальний патріотизм, класократія та організована державотворча еліта як основи державності					

Ключ: 1 - Б; 2 - В; 3 - А; 4- Г; 5 -Д.

Поняття *virtù* у Нікколо Макіавеллі (1469–1527) не тотожне моральній доброчесності: воно

означає політичну дієздатність, рішучість і здатність пристосовувати дії до мінливих обставин. Як представник ренесансного християнського гуманізму Томас Мор (1478–1535) використав образ острова Утопія для критики бідності, приватного накопичення, покарання знедолених і соціальних наслідків обгороджування земель в Англії. Гуго Гроцій (1583–1645) належить до ранньомодерної природно-правової традиції й прагнув сформулювати раціональні правила, обов'язкові для держав навіть за відсутності єдиної наддержавної влади. Політична концепція Михайла Драгоманова (1841–1895) поєднувала ліберальний захист прав особистості, демократичний соціалізм, конституціоналізм і федералізм. В'ячеслав Липинський (1882–1931) був провідним теоретиком українського консерватизму і державницького напрямку в політичній думці.

III блок

Дослідниця обрала три громади з подібною фіскальною спроможністю, правовим статусом і рівнем воєнної загрози, але з різними показниками інституційної стійкості. Вона планує порівняти послідовності рішень, координацію акторів і використання ресурсів. Який принцип порівняння є найвідповіднішим у цьому дослідженні?

- А. Порівняння за максимальною відмінністю систем із подальшим оцінюванням.
- Б. Описове case study без формулювання альтернативних пояснень.
- В. Рандомізований експеримент, оскільки громади можна вважати випадково розподіленими між умовами.
- Г. Порівняння максимально подібних систем у поєднанні з елементами причинно-наслідкового аналізу відмінностей.
- Д. Відбір за залежною змінною, який завжди робить будь-який причинний висновок неможливим.

Ключ: Г.

Громади подібні за ключовими характеристиками, але відрізняються за результатом, що відповідає методу порівняння максимально подібних систем. Аналіз послідовності рішень і взаємодії акторів дозволяє додатково простежувати можливі причинні механізми, хоча сам добір кейсів це не доводить причинності.

Рішення уряду щодо міжнародної кризи виявилось компромісом між президентською адміністрацією, військовим командуванням, дипломатичним відомством і розвідувальними структурами. Кожен актор просував рішення відповідно до своєї посади, ресурсів та інституційних інтересів. Яка із запропонованих Грехемом Аллісоном модель найкраще пояснює такий результат роботи уряду?

- А. Модель раціонального актора.
- Б. Модель організаційного процесу та стандартних операційних процедур.
- В. Модель урядової політики, у якій рішення є результатом торгу між учасниками, що займають різні позиції.
- Г. Модель дворівневої гри між міжнародними переговорами та внутрішньою ратифікацією.
- Д. Модель бюрократичної автономії, яка виключає політичний торг.

Ключ: В.

*Грехем Аллісон (1940–) розробив три концептуальні моделі аналізу зовнішньополітичних рішень у статті 1969 року та книзі *Essence of Decision* 1971 року, присвячених Карибській кризі 1962 року. Модель I - раціонального актора - держава розглядається як єдиний цілеспрямований суб'єкт, який визначає цілі, оцінює можливі альтернативи та обирає рішення, що найкраще максимізує її стратегічну вигоду. Модель II - організаційного процесу / організаційної поведінки - державне рішення постає як результат діяльності великих організацій, які сприймають проблеми й діють відповідно до наперед сформованих програм, професійних норм і стандартних операційних процедур. Модель III - бюрократичної політики / урядової політики - державне рішення є політичним результатом торгу, конфлікту та компромісу між посадовцями, чії позиції залежать від їхніх повноважень, ресурсів, інституційної належності та особистих уявлень.*

IV блок

Кейс «Генеративний III та виборча дезінформація»

Умова:

За два тижні до виборів у соціальних мережах поширилося синтетичне відео, на якому кандидат нібито закликає відмовитися від частини території держави.

Встановлено:

- 12 000 публікацій або повторних поширень;
- 70% початкових публікацій походили зі 160 координованих акаунтів;
- потенційне охоплення – близько 3 млн користувачів;
- рейтинг довіри до кандидата знизився на 9 процентних пунктів;
- того ж тижня було оприлюднено реальний матеріал про фінансування його партії;
- платформа видалила 18% синтетичних матеріалів протягом перших 48 годин;
- частина справжніх відео також була помилково позначена як створена ШІ.

Завдання:

1. Чи доводять дані вплив відео на громадську думку?
2. Запропонуйте спосіб перевірки причинного ефекту.
3. Визначте політичних акторів та їхні інтереси.
4. Запропонуйте комплекс регуляторних інструментів.
5. Визначте ризики надмірного регулювання.

Можлива відповідь високого рівня:

Наведені дані підтверджують координоване поширення синтетичного матеріалу, але не доводять, що саме воно спричинило дев'ятивідсоткове падіння довіри. Потенційне охоплення не тотожне фактичному перегляду, а одночасне повідомлення про партійне фінансування є альтернативним поясненням.

Для перевірки ефекту можна використати панельне опитування тих самих респондентів до і після інформаційної хвилі. Додатково можливий попередньо зареєстрований опитувальний експеримент: різним групам демонструється однакова інформація, але змінюється формат, маркування синтетичного походження або спростування.

Регуляторна відповідь повинна бути багаторівневою:

- обов'язкове маркування та технічне підтвердження походження політичної реклами;
- швидке реагування на цифрову імітацію і координовану неавтентичну поведінку;
- доступ незалежних дослідників до платформних даних;
- аудит алгоритмів рекомендацій;
- механізм оскарження помилкового маркування;
- відповідальність за умисне приховування замовника політичного контенту;
- розвиток суспільної інформаційної стійкості.

Повна заборона синтетичного політичного контенту була б надмірною: ШІ може використовуватися для сатири, освіти й легітимної агітації. Показниками ефективності мають бути не тільки кількість видалених матеріалів, а швидкість реагування, скорочення охоплення, частка помилкових рішень, можливості обходу правил і вплив на свободу політичного висловлювання. Сучасні дослідження обґрунтовують адаптивне, підзвітне та партисипативне врядування генеративного ШІ, а не єдине технологічне рішення.

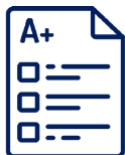
3. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Бакиров, В. С., Сазонов, М. І. (Ред.). (2008). *Порівняльна політика: Основні політичні системи сучасного світу* (2-ге вид., перероб. і доп.). Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.
2. Бліхар, В. С. (Наук. ред.). (2018). *Політологія: Навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях)*. ПП «Арал». <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/8384>
3. Браун, М. П. (2000). *Посібник з аналізу державної політики*. Основи.
4. Вегеш, М. М., Палінчак, М. М., Петренко, В. В. (2020). *Геополітика в постанях і термінах*. Видавничий дім «Гельветика». <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/cac5aeb5-ce91-4f8f-ac53-d842c1a5f216>
5. Габермас, Ю. (2006). Що таке деліберативна політика? У *Залучення іншого: Студії з політичної теорії* (А. Дахній, пер.; Б. Поляруш, наук. ред.; с. 337–371). Астролябія.
6. Гончарук-Чолач, Т. В., & Томахів, В. Я. (2020). *Історія українських та зарубіжних політичних вчень*. Ліра-К.
7. Гордійчук, О. О. (2023). *Політологія*. Державний університет «Житомирська політехніка». <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=7060>
8. Данн, В. Н. (2005). *Державна політика: Основи аналізу*. АО БАХВА.
9. Дем'янчук, О. П. (2008). *Державна політика і державне управління: Політологічні аспекти*. Факт.
10. Кілієвич, О. І., Тертичка, В. В. (Упоряд.). (2004). *Аналіз державної політики в Україні: Навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень*. К.І.С.
11. Колбеч, Г. К. (2004). *Політика: Основні концепції в суспільних науках* (О. Дем'янчук, пер.). Видавничий дім «КМ Академія».
12. Колодій, А., Климанська, Л., Космина, Я., Харченко, В. (2000). *Політологія*. Ельга-Н; Ніка-Центр.
13. Кимлічка, В. (2001). *Лібералізм і права меншин*. Центр освітніх ініціатив.
14. Лібанова, Е. М., Осауленко, О. Г., & Черенько, Л. М. (2020). *Оцінка якості життя в Україні на основі суб'єктивних показників добробуту*. RS Global.
15. Магда, Є. В. (2017). Вплив соціальних мереж на політичне консультування в умовах гібридної агресії. *Evropský politický a právní diskurz*, 4(2), 130–135. http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2017_4_2_22
16. Майборода, О. М. (Ред.). (2025). *Влада і громадянське суспільство у країнах світу: досвід взаємодії*. ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України.
17. Нагорняк, Т. Л., Примуш, М. В., Польовий, М. А., та ін. (2019). *Сучасні суспільно-політичні процеси у світі та Україні*. ТВОРИ.
18. Парсонс, В. (2006). *Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики*. Видавничий дім «КМ Академія».
19. Петренко, І. І. (2023). *Методи політичних досліджень*. Норма права.
20. Причепій, Є. (Ред.). (2002). *Класики політичної думки: Від Платона до Макса Вебера*. Тандем.
21. Проценко, О. (Упоряд.). (2005). *Демократія: Антологія*. Смолоскип.
22. Проценко, О., Лісовий, В. (Упоряд.). (2002). *Лібералізм: Антологія*. Смолоскип.
23. Проценко, О., Лісовий, В. (Упоряд.). (2008). *Консерватизм: Антологія*. Смолоскип.
24. Рябов, С. Г. (1996). *Політологічна теорія держави* (2-ге вид.). Тандем.
25. Телешун, С. О., Кальниш, Ю. Г., Рейтерович, І. В., Титаренко, О. Р. (2012). *Політична аналітика в державному управлінні*. НАДУ.
26. Шведа, Ю. Р. (2004). *Теорія політичних партій і партійних систем*. Тріада плюс.
27. Шергін, С. О. (2020). *Політологія міжнародних відносин* (2-ге вид., випр. і доп.). Центр учбової літератури.
28. Allison, G. T., & Zelikow, P. (1999). *Essence of decision: Explaining the Cuban Missile Crisis* (2nd ed.). Longman.
29. Cairney, P. (2021). *The politics of policy analysis*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-66122-9>

30. Caramani, D. (Ed.). (2023). *Comparative politics* (6th ed.). Oxford University Press.
31. Ercan, S. A., Asenbaum, H., Curato, N., & Mendonça, R. F. (Eds.). (2022). *Research methods in deliberative democracy*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192848925.001.0001>
32. Garner, R., Ferdinand, P., & Lawson, S. (2026). *Introduction to politics* (6th ed.). Oxford University Press.
33. Guriev, S., & Treisman, D. (2022). *Spin dictators: The changing face of tyranny in the 21st century*. Princeton University Press.
34. Head, B. W. (2022). *Wicked problems in public policy: Understanding and responding to complex challenges*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-94580-0>
35. Heywood, A., & Chin, C. (2023). *Political theory: An introduction* (5th ed.). Bloomsbury Academic.
36. Howlett, M., Ramesh, M., & Perl, A. (2026). *Studying public policy: Connecting theory to practice* (5th ed.). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009691765>
37. Lukes, S. (2026). *Power: A radical view* (3rd ed.). Bloomsbury Academic.
38. Newton, K., & van Deth, J. W. (2021). *Foundations of comparative politics: Democracies of the modern world* (4th ed.). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781108924948>
39. Rawls, J. (1971). *A theory of justice*. Harvard University Press.
40. Rosen, M., & Wolff, J. (Eds.). (1999). *Political thought*. Oxford University Press.
41. Weimer, D. L., & Vining, A. R. (2025). *Policy analysis: Concepts and practice* (7th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003475101>

Аналітичні центри України:

- Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. <https://dif.org.ua/>
- Центр Разумкова. <https://razumkov.org.ua/>
- «Київський міжнародний інститут соціології» (КМІС). <https://www.kiis.com.ua/>
- Центр аналізу та соціологічних досліджень (CISR) Міжнародного республіканського інституту (MPI) <https://www.iri.org.ua>
- Українська призма. <http://prismua.org/>
- Центр політичних студій та аналітики. [електронний ресурс] // Режим доступу: <http://cpsa.org.ua/>
- Школа Політичної Аналітики НаУКМА <https://spa.ukma.edu.ua>

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати вступного іспиту зі спеціальності С2 «Політологія» оцінюються за 200-бальною шкалою. Підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за всі чотири блоки екзаменаційної роботи.

Блок	Зміст	Максимальна кількість балів
I	тестові завдання з однією правильною відповіддю	100
II	завдання на встановлення відповідностей	30
III	тестові завдання з елементами аналізу ситуацій	30
IV	1 відкрите кейсове завдання	40
Загалом		200

Оцінювання закритих завдань

У завданнях першого і третього блоків:

- правильна відповідь - 10 балів;
- неправильна відповідь, відсутність відповіді або позначення більше ніж одного варіанта – 0 балів;
- штрафні бали за неправильну відповідь не нараховуються.

У трьох завданнях другого блоку міститься загалом 10 окремих відповідностей. За кожну правильно встановлену відповідність вступник отримує 3 бали. Максимальна оцінка за цей блок становить 30 балів.

Оцінювання відкритого кейсового завдання

Вступник не зобов'язаний повторити наведену еталонну рекомендацію. Високо оцінюються не збіг позицій, а правильне застосування теорії, причинна логіка, робота з неповними даними та чесне визнання меж висновку. Це робить кейс відкритим і придатним для вступу в аспірантуру.

Єдина шкала оцінювання кейсу - 40 балів

Компонент	Бали
Коректне визначення проблеми й основних понять	8
Обґрунтований добір і застосування теорії	8
Гіпотези, причинний механізм та альтернативні пояснення	8
Аналіз доказів, прогалин і методологічних обмежень	8
Реалістична рекомендація з урахуванням ризиків	8

Інтерпретація підсумкового результату

Кількість балів	Критерії
181–200	Вступник продемонстрував дуже високий рівень теоретичної підготовки, правильно виконав переважну більшість тестових завдань, упевнено застосовує політологічні поняття й методи та надав комплексний, логічний і належно обґрунтований аналіз кейсу.
166–180	Вступник продемонстрував високий рівень засвоєння програмного матеріалу. Допущені окремі помилки або неповнота не мають системного характеру. Відповідь на кейс є правильною та аргументованою, хоча окремі аспекти розкрито недостатньо.
150–165	Вступник продемонстрував достатній рівень фахової підготовки. У відповідях наявні помилки та змістові прогалини, проте вступник володіє базовими поняттями й методами політології та здатний застосовувати їх до аналізу політичних ситуацій.
0–149	Рівень знань і аналітичних умінь є недостатнім для успішного опанування освітньо-наукової програми. Вступник не подолав установлений Правилами прийому мінімальний поріг.

Вступник вважається таким, що склав вступний іспит зі спеціальності С2 «Політологія», якщо його підсумкова оцінка становить **150–200 балів**. Особа, яка отримала **0–149 балів**, вибуває з конкурсного відбору відповідно до пункту 93 Правил прийому до НаУКМА у 2026 році.

Голова фахової атестаційної комісії

М. В. Чабанна

Гарант ОНП Політологія

Т. Л. Нагорняк